

23.03.001

Et radikalt menneskesyn

Skoledemokratiet
i søkelyset

Intervju med
Per Ivar Moe

"Sing-Out" til Norge

ny verden

NR. **1** JANUAR 1968

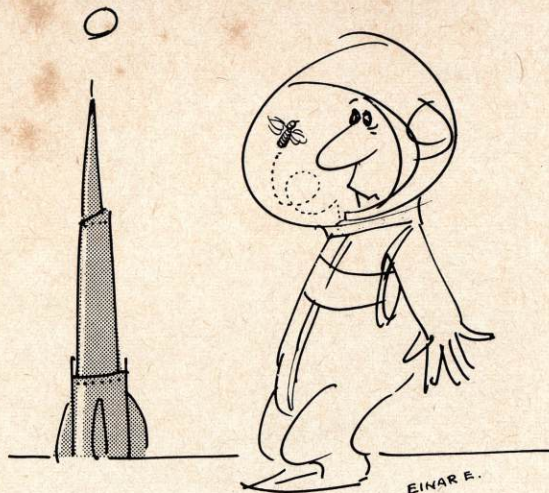
Tidsskrift for Moralsk Opprustning

Bildet på forsiden:

Per Ivar Moe i fullt driv under verdensmesterskapet på Bislet i 1965 som han vant. I dag har skøytemesteren satt seg nye mål. Poengsummen han tar sikte på gjelder ikke verdensmesterskapet, men examen artium. I intervjuet på sidene 8 og 9 gjør han det klart at hel innsats utvikler og tilfredsstiller enten det er på skøytebanen eller skolebenken.

Små ting kan stoppe
en fra å nå de store
høyder.

To menn

1968 — menneskerettighetenes år. Kampen for alle menneskers rett til tankefrihet, ytringsfrihet, religionsfrihet etc., skal føres med større kraft — og med rette. Taler vil bli holdt, resolusjoner vedtatt, komitéer nedsatt. Mange vil også satse penger, helse og egen frihet.

Men hvordan bruker vi friheten som har den? Dens misbruk slukker håpet i millioner som er undertrykket, og bereder vei for nye tyrannier.

To nordmenn har uttalt seg om hva som skal til for å gi friheten ryggrad og ekspansjonskraft. I en tale til arbeidernes fanetog i Trondheim i 1885 sa Henrik Ibsen:

«Her er altså enno meget å gjøre, før vi kan si å ha nådd frem til virkelig frihet. Men vårt nuværende demokrati vil neppe makte å løse de oppgaver. Der må komme et adelig element inn i vårt statsliv, i vår styrelse, i vår representasjon og i vår presse.

Jeg tenker naturligvis ikke på fødselens adel og heller ikke på pengenes, ikke på kunnskapens adel og ikke en gang på evnenes eller på begavelsens. Men jeg tenker på karakterens, på sinnets og på viljens adel. Den alene er det, som kan frigjøre oss.»

Fridtjof Nansen skrev: «Når jeg søker efter den dypeste årsak til verdens nød, så stanser jeg ved dette: Nestekjærligheten som ledende kraft i verden er borte, synes å være flyktet fra jordens overflate. Verden er oppfylt av hat, av misunnelse, av mistro mellom individene, mellom klassene, mellom nasjonene, og jeg ser ingen annen redning for menneskeheten enn nestekjærlighets gjenfødelse.

Det høres barnslig ut, nesten sentimentalt, kan hende. Jeg synes jeg ser politikerne trekke på skuldrene: Smukke ord har det aldri vært dyrtid på, men hva vi trenger, er realpolitikk. Ja, realpolitikk! Jeg er også realpolitiker — av hele mitt sinn — jeg interesserer meg levende og utelukkende for virkelighet. Men ingen realpolitikk i et sivilisert samfund er tenkelig uten på grunnlag av nestekjærlighet — gjensidighet, hjelpsomhet, tillit. Det er den klippe hvorpå alt menneskelig samkvem må bygges, det materielle så vel som det åndelige — handel og industri, så vel som kunst og viden-skap.»

Karakterens adel og nestekjærlighetens realpolitikk. Det er ikke anti noen, men pro alle. Det trenges i øst. Det trenges i vest. I vest kanskje mest.

Det kunne bli Norges oppgave i 1968.

ET RADI- KALT MEN- NESKE- SYN.....

Av Jens J. Wilhelmsen

«Kulturrevolusjonen», sier formann Mao, «tar sikte på å utslette idéen om selvet, slik at mennesket arbeider av ren kjærlighet til kollektivet, og ikke for materielle goder.»

Det er en målsetning det står respekt av. Den vidundermedisin som skal fremkalle forvandlingen er en kombinasjon av kollektivisering og trening i Maos tanker. Resultatet skal bli et samfunn hvor en uselvisk og revolusjonær holdning til samfunnet blir permanent.

Troen på at en slik forandring vil finne sted, er ikke Maos oppfinnelse. Karl Marx's lære om at kommunismen vil lede til et klasseløst samfunn hvor staten visner bort fordi det ikke er behov for den, har sin rot i den samme forventning.

Det finnes vel ingen statistikk over hvor mange i Sovjetunionen som fremdeles tror dette. Sikkert er det at Krustsjøvs avsløring i 1956 av Stalintidens ugjerninger reiste tvil som ennå gjør i den russiske folkesjelen. Der-til kommer spørsmålet om fremtiden. «Den yngre generasjon», sier partisjef Leonid Bresjnev, «har ikke gått i den revolusjonære kamps harde skole, og er ikke blitt herdet som den eldre generasjon.»

Hans trosfelle, tidligere statsminister Kallai i Ungarn uttrykte seg klarere: «Vårt største problem er og blir ungdommen. Deres ideologiske like-

gyldighet overfor vår stats og vårt partis behov er skremmende. Hvis det fortsetter slik, hvem vil da føre videre hva vi har oppnådd gjennom vår sosialistiske oppbygging?»

Det er andre toner enn Marx's optimistiske tro på at generasjoner av stadig mer ansvarsbevisste og solidariske mennesker ville følge hverandre så snart kapitalismens fordervende innflytelse var fjernet. Det ser ikke ut til at Øst-Europas ungdom uten videre marsjerer frem i sine fedres kommunistiske fotefar.

Skuffelsen over dette har nok bidratt til å utløse kulturrevolusjonen i Kina. Maoistene vil hindre at revisjonistiske basiller fra Sovjetunionen når Kinas ungdom og demper deres revolusjonære iver. Maos vaksine er å gi ungdommen revolusjonær erfaring, å la dem herdes i kampen mot de krefter som står ham imot.

På grunn av overgrepene som er begått i dens regi, har mange smilt av navnet «den store sosialistiske kulturrevolusjon». Men kanskje vil Mao gjennom ordet «kulturrevolusjon» understreke at det ikke dreier seg om en rent politisk aksjon, men om en kamp om menneskers holdning og målsetning. Han har et mer ærgjerrig mål enn fullstendig kontroll over 750 millioner mennesker. Han vil *forvandle* 750 millioner mennesker og gi dem en ny måte å tenke og leve på.

«Ingen grunn til hovmod»

Vil Kina greie hva Sovjet ikke greide? Neppe. For de har en ting felles: Et skjevt menneskesyn. Troen på at en ny måte å organisere samfunnet på skal forandre mennesket selv, har ikke vist seg å holde stikk, hverken i Øst eller Vest.

Vårt eget århundre har avlivet mange utopier. Den første verdenskrig gjorde ende på det forrige århundres blinde fremskrittstro. Med Internasjonalen som kamprop tok så kommunismen fatt på å forene menneskeheten på grunnlag av den vitenskapelige marxisme. I dag kaller Kina og Sovjetunionen, de to ledende representanter for den samme vitenskapelige marxisme, hverandre for «fascistiske hunder, blod-tørstige imperialister, skitne svin, hyener og bastarder». Man bringes til å tenke på hva en vis mann sa: «Å satse på en forandring av mennesket er kanskje en tros-sak.

Men å tro på en forandring av samfunnet uten en forandring av mennesket er en dårskap».

Den vestlige verden har ingen grunn til å hovere over kommunistenes dilemma. Vår egen historie i dette århundre er historien om en sivilisasjon som forrådte det kristne livssyn den offisielt proklamerte. At mange unge i dag føler at de ved hjelp av narkotika må hensette seg i en annen bevissthetstilstand for å få noe ut av livet, viser hvor fattig det rike Vesten er blitt og hvor falske de verdier er som de fleste av oss bygger på.

Er så menneskeheten fordømt til å fortsette på sin historiske vei mot vold og ødeleggelse?

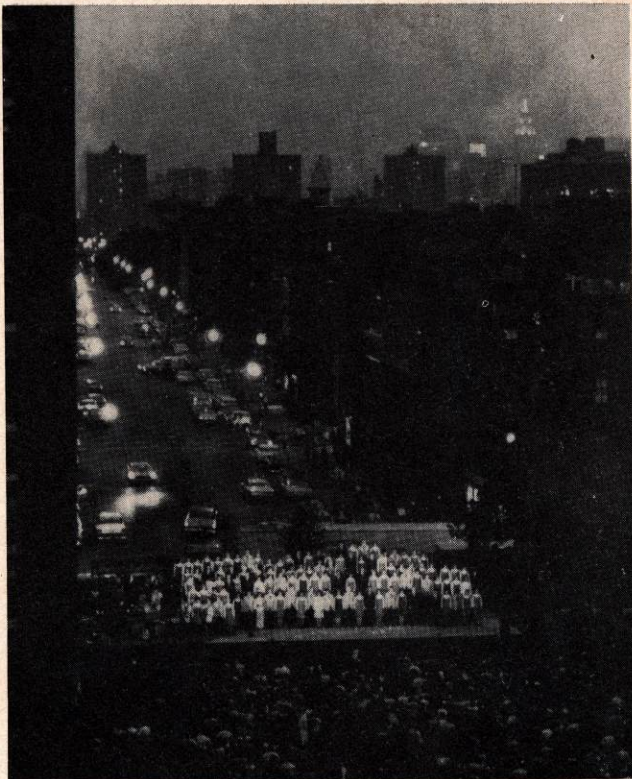
En historisk sjanse

Jeg har en amerikansk venn som vokste opp i Kina. Der lærte han Michael Borodin å kjenne, den store strateg og revolusjonær som var Sovjetunionens ledende representant i Kina i 20-årene. En dag da min venn kom på besøk satt Borodin og leste i Bibelen. Til min venns noe forbausete utrop svarte han: «Jeg studerer alltid Paulus. Han var en av historiens største revolusjonære skikkelser.» Så vendte han seg plutselig mot amerikaneren og ropte: «Men kan De vise meg noen Pauluser i verden i dag? Hvis de hadde vært der ville vår revolusjon kanskje ikke vært nødvendig.» Borodin trodde ikke at den kraft som drev Paulus var virksom i hans egen tid. Men han var realist nok til å se at en slik kraft var alternativet til den revolusjon han selv kjempet for.

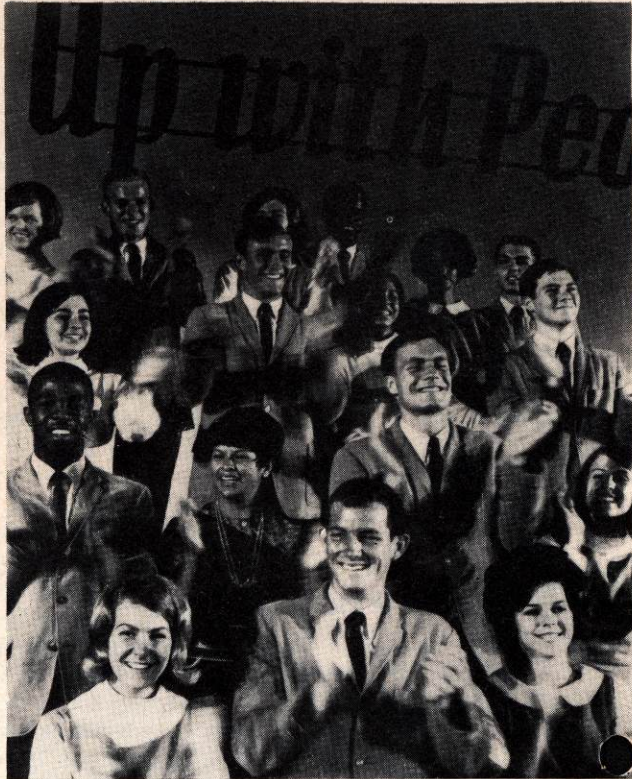
I dag er den kommunistiske verden på leting etter nøkkelen til et mer uselvisk og ansvarsbevisst menneske. Et Vesten som vender ryggen til moralske normer og setter det en selv har lyst til som høyeste autoritet, har ingen nøkkel å by på. Det går glipp av en historisk sjanse til å besvare noen av de spørsmål som den kommunistiske verden står rådløs overfor, og derved gi støtet til en ny utvikling. Det er en sjanse som kanskje ikke kommer igjen. Det er her våre hjemlige moralanarkister er i utakt med virkeligheten og med sin egen tids behov.

To årtusener har ikke frembragt noe bedre svar på menneskets dilemma enn Paulus'. Han var radikal nok til

Forts. side 14

En Sing-Out-forestilling på gaten i Harlem, New York.

«Sing-Out» har deltakere fra mange raser.

«Sing-Out» til Norge

«Dette er Lincolns og Jeffersons Amerika. Det russiske folk burde se det».

Dette var en russisk diplomats kommentar etter en «Sing-Out»-forestilling i New York. Den 23. januar kommer 150 unge amerikanere med et «Sing-Out» til Norge. Deres første forestillinger blir i Njårdhallen i Oslo den 27., 28. og 29. januar 1968.

«Sing-Out» er et moderne musikalsk show som vil være kjent for mange nordmenn fra programmet i norsk TV ifjor påske. Det uttrykker unge menneskers vilje til å bygge en ny verden, på tvers av rase- og klaseskillene og ut over landegrensene. De vil gjøre det klart at friheten ikke er noe en får gratis, og forene en hel generasjon verden rundt i et veldig forsøk på å gi historien en ny retning. I Amerika selv har Sing-Out-idéen spredt seg raskt. Tre reisende ensembler med 200 deltakere i hvert, har gitt forestillinger i 211 amerikanske byer, 80 universiteter og 500 gymnaser. I by etter by er

det blitt dannet lokale Sing-Out-grupper, hvor de unge ikke bare synger, men også prøver å finne fram til hvordan de kan ta ansvar for samfunnet de lever i. Amerikanske Sing-Out ensembler har også besøkt Japan, Korea, Tyskland, Østerrike, Spania, Panama, Venezuela og Mexico. I deres kjølvann er nye Sing-Out grupper sprunget opp. En slik tysk gruppe ga opptredelser i Bergen, Odda, Stavanger og Kristiansand i mai 1967.

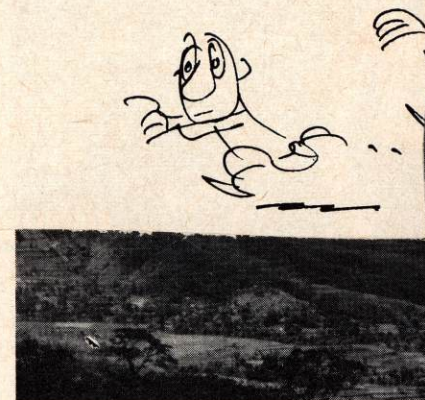
Store scenekunstnere har ikke spart på superlativene når det gjelder «Sing-Out».

Walt Disney kalte showet «det muntreste og mest skarpskoddete uttrykk for hva Amerika er som jeg noengang har sett».

Gregory Peck sa i introduksjonen til en av deres forestillinger: «Disse unge har noe helt usedvanlig. Deres mål er å slippe alle skapende krefter løs. Deres middel er musikken.»

Ulling fra alle parter. Fra skolen og lærernes side kreves det at elevene mer aksepteres som enkeltindivider. Synet på forandres fra det overlegent overførende til det kritisk aksepterende. Men først og fremst har elevene en viktig oppgave: Det må kreves av dem at de er reflekterende og voksne, at de åpner og vurderende, og at de ser stillheten, såvel i skolesystemet som i egen atferd.

bygge sentret er den indiske Mahatma Gandhis sønnesønn. Som sjefredaktør for nyhetsmagasinet «HIMMAT» og leder for Moralsk Opprustnings arbeid i India, er han i løpet av noen få år blitt en kjent og omstridt skikkelse i Indias liv. Nehru sa om ham at han hadde oppnådd en kontakt med Indias ungdom som de politiske lederne i

Utsyn over Krishna-dalen hvor Panchgani-sentret ligger.

FOKUS FOR ASIA

Panchgani-sentret åpnes

senere år har mistet. Men hans kompromissløse kamp mot korrupsjon og vanstyre har også skaffet ham fiender.

I en tale til 75 000 som var kommet sammen på stranden i Bombay for å høre på ham, sa Gandhi: «Vi har besluttet å bygge en sterk gruppe av unge menn og kvinner som vil leve rettlinjet, som ikke kan kjøpes for penger eller makt, og som kan lede dette landet. Det kan gjøres på kortere tid enn folk tror.

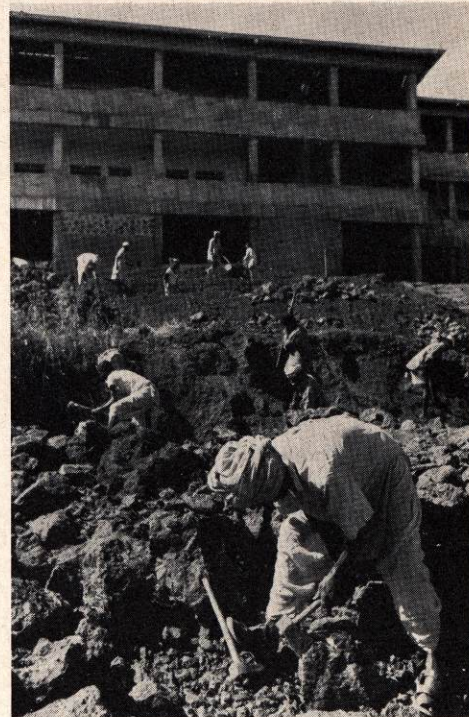
Jeg er lei av dem som alltid anklager kommunistene når noe går galt. Er det streiker, anklager vi dem. Falder produksjonen, anklager vi dem. Gjør våre barn opprør, anklager vi dem. Men selv om alle Indias kommunister ble hellige menn og flyttet opp i Himalaya-fjellene, ville vi fremdeles ha våre problemer hos oss.

Jeg er like lei av dem som går rundt og hevder at alle kapitalister skulle slås ihjel eller kastes i havet. Selv om alle rike menn i Bombay eller India ble fengslet eller likvidert, ville fattigdom og urettferdighet ikke opphøre. Å fengsle kommunister eller kapitalister vil ikke gi øket velstand. Bare arbeid gir velstand.

India må bygge ut sine væpnete styrker. Men vi må også reise en annen slags hær – en hær av målbevisste

Ordføreren i Panchgani, P. K. Savant: «Moralsk Opprustning har styrket ansvarsfølelsen og rensligheten i byen vår.»

Det har vært stor aktivitet for å få sentret ferdig.

revolusjonære, menn og kvinner som uten frykt angriper urettferdighet og korrupsjon, fordi de ikke er redde for å få søkelyset rettet på seg selv, menn og kvinner som anerkjenner absolutte normer for ærlighet, renhet og uselviskhet i sitt daglige liv, ja, menn og kvinner som har mot til å lytte til den sanne stemme i sitt hjerte, Guds stemme, og adlyde den.

Jeg innbyr dere ikke til å gå en bekvem vei. Jeg lover ikke all verdens luksus. Jeg lover dere en kamp som vil bli hardere enn noe vi opplevet

under frihetskampen. Jeg vil ikke fornærme dere ved å gå ut fra at dere ikke vil ofre. Med offer og uten frykt må De og jeg gi denne nasjonen et nytt lederskap.»

Det er for å bygge dette lederskapet at Panchgani-sentret er blitt til. Klar til å ta fatt på oppgaven sammen med Gandhi er 100 unge indere som har gitt sitt liv til dette arbeidet, og som er blitt trent gjennom 3 år. Indias største avis, SUNDAY STANDARD, kalte Panchgani-sentret «det moderne Indias håp».

SKOLEDEMO

Det gjærer blant elevene i den høyere skole. De er ikke fornøyd med den måten skolen blir ledet på. De krever mer demokrati. Norsk Forsøksgymnas har gitt denne debatten ytterligere vind i seilene.

Ny Verden har bedt en gruppe gymnasiaster, lektorer og studenter om å gjøre rede for sitt syn ved å svare på spørsmålet:

«Hva betyr demokrati i skolen, og hvilke krav stiller det til lærere og elever?»

Her er noen av svarene, delvis i forkortet form:

Brynulf Handgaard, redaktør av russeavisen på Lillehammer: I vår tid er menneskene for en stor del blitt brikker i et enormt maskineri, som svært få kan se helheten av. Det er tendenser som tyder på at vårt spesialiserte samfunn beveger seg mot et robotsamfunn, en massestat styrt av intelligentsiaen.

Den beste motgift mot en slik utvikling er oppdragelse til demokrati. Hvis vi skal beholde demokratiet må de som går til urnene være selvtenkende, ansvarsbevisste enkeltindivider, ikke en flokk fakta-idioter som dilter etter bjellekua til valglokalet.

Her kan vi se den store betydningen av demokrati i skolen. Men skolen er jo ikke noe demokrati etter min definisjon av ordet. Med et demokrati mener jeg et samfunn hvor folket er suverent og styrer gjennom fritt valgte representanter.

Vi har jo elevråd og klasseråd, som er skritt i riktig retning, men disse institusjoner har hverken lovgivende, utøvende eller dømmende makt i det samfunn de virker i.

Lærere og elever må gå sammen om å få forandret hele vårt skolesystem. Slik det er i dag gjør skolen oss uselvstendige og vi blir tvunget til å lese under trusselen av karakterer og eksamen.

Vi må få fjernet eksamen og få inn nye fag som gjør oss til selvstendige og modne demokrater. På den måten kan vi beholde den gamle hellenske styreform og unngå å få innført den nye.

John Hvidsten, gymnasiast, Hamar: Demokrati i skolen vil vel si at lærere og elever i fellesskap søker å komme fram til det undervisningssystem og materiell som gir elevene mest mulig igjen for deres skolegang. Mest mulig – ikke bare av poeng, men også av åndelige, såvel som rent praktiske verdier. Man må jo, foruten å «inntrepe» pensum, forsøke å utvikle den enkelte personlighet – dersom det finnes noen!

Makten innen skolen

At de voksnes autoritet reduseres synes nesten forutbestemt i et samfunn hvor de voksne har besluttet å gi sine etterkommere anledning til kunnskaper og utdannelse som de selv ofte bittert har savnet. Ut-dannelsessystemet selv påvirkes ikke minst av dette. Når man tar disiplinsorger og andre hensyn i betraktning, kan man synes at prosessen går for fort, men det finnes ikke noen vei som fører tilbake. Vi har et voksende autoritetstomrom, og det er spørsmålet om hvordan dette skal fylles, som er det vesentlige i diskusjonen om skoledemokratiet

Fra en leder i Dagens Nyheter, Stockholm, den 12. desember 1967.

Av stor betydning er det å skape et nytt og bedre forhold mellom lærere og elever. Den patriarkalske innstilling som råder i dag – med elevenes litt motvillige beundring for det allvitende intellekt som befinner seg på den andre siden av kateteret, bør avløses av en mer personlig preget «menneske-til-menneske» tone! Gjennomføringen av dette krever gjensidig respekt og samarbeidsvilje såvel fra lærere som fra elever!

Lektor Jostein Høgetveit, Hamar: Forutsetningen for demokrati i skolen er disiplin, ikke anarki, og veien til disiplin går gjennom selvdisiplin.

Demokrati i skolen betyr at både lærer og elev skal vise respekt for spillereglene. Brytes de, må det ha sine konsekvenser. En lærer som med sigaretten i hånd kniper en elev i smugrøyking, er ingen sann demokrat. Hat-ten av for den lærer som pålegger seg et frivillig røykeforbud i skoletiden.

Demokrati i skolen betyr trivsel. Oppmuntring og ros i det rette øyeblikk kan gjøre underverker.

Latter og spøk bør ikke forbyes. Selvironi må være tillatt, men ironi og sarkasmer på elevenes bekostning er drepende gift.

Demokrati i skolen betyr at både lærer og elev setter krav først og fremst til seg selv. Prinsipielt bør læreren kunne leksa bedre enn eleven.

Både lærer og elev bør etterstrebe ikke popularitet, men saklighet.

Truls Synnøstvedt, fjorårets russepresident i Bergen: Liksom landet forøvrig er bygget og styrt etter demokratiske prinsipper, er det en forutsetning for en fruktbar utvikling at det mindre, men likevel meget viktige samfunn som skolen er, blir styrt etter de samme prinsipper.

Demokrati i skolen betyr at alle som ønsker det blir hørt og forstått. Man råder i dag over alle de institusjoner som trengs for å realisere dette: Skole-råd, elevråd, gymnassamfunn, skole-avis og foreldre/elevkvelder. Feilen ved alle disse institusjoner er at de ikke er tilstrekkelig inkorporerte i hverandre. Elevenes fora blir provoserende av natur. Skolens sådanne blir for anonyme.

For at dette forhold skal kunne endres kreves det en radikalt ny inn-

stilling fra alle parter. Fra skolen og lærernes side kreves det at elevene mer aksepteres som enkeltindivider. Synet må forandres fra det overlegent overbærende til det kritisk aksepterende. Men først og fremst har elevene en viktig oppgave: Det må kreves av dem at de er reflekterende og voksne, at de er åpne og vurderende, og at de ser helheten, såvel i skolesystemet som i egen atferd.

Einar Høgetveit, gymnasiast, Hamar: «Flertallets diktatur» blir demokratiet ofte kalt. Demokrati i skolen betyr likevel ikke at skolen skal styres av elevene, selv om de er i flertall. Lærere og elever kan ikke her stilles på lik linje med hverandre fordi vi elever etter min mening er for unge og uerfarne til å få oss pålagt et slikt ansvar som det ville medføre.

Med demokrati i skolen forstår jeg derfor at lærerne fungerer som et flertall og elevene som et mindretall, sammen som prinsippet om mindretallets rett til å hevde sine meninger blir gjennomført. I praksis betyr det at representanter for elevene er med når avgjørelser skal treffes om undervisningen og saker som angår dem selv.

Turid Glærum, gymnasiast, Skien: Demokrati i skolen er at lærere og elever respekterer hverandre som medmennesker. Dersom elevene fikk være med å lage for eksempel ordensregler, tror jeg det ville medvirke til at disse i en større grad ville bli overholdt. Bare hvis begge parter bestreber seg på å forstå hverandres problemer, kan det oppstå et effektivt samarbeide og demokrati.

Per O. Marheim Isaksen, fjorårets formann i gymnassamfunnet «Nucleus», Drammen: For at demokrati skal innføres i skolen, må både elevene og lærerne forandre seg. Kravene til elevene er at de blir mer voksne og ansvarsbevisste, og kan se problemene også fra lærernes synspunkt. Lærerne må på sin side respektere elevene og deres meninger.

Elevenes ønsker bør få større innflytelse på skoleledelsens disponering av midler og lokaler.

Bred innføring av demokrati på lavere skoletrinn anser jeg som lite ønskelig.

Morten Lie-Hagen, styremedlem, gymnassamfunnet ved Porsgrunn Gymnas: Demokrati i skolen vil, etter min mening, bety:

– At elevenes valgte representanter gis større myndighet, og at en av disse er tilstede på de lærerråd der disiplinsaker blir behandlet,

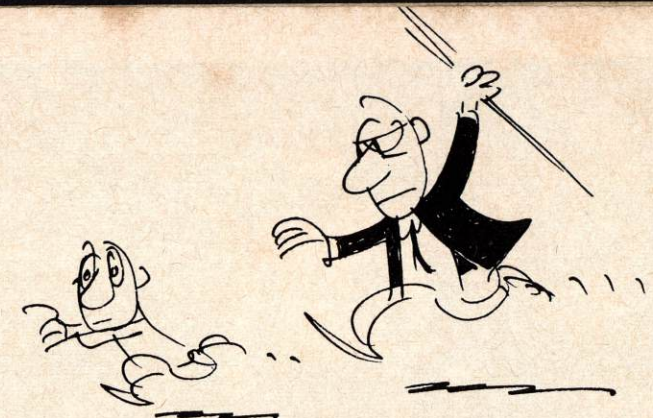
– at elevene i den høgre skole får anledning til å velge fag og planer, uavhengig av nåværende fagkombinasjoner,

– eventuell meldingsfrihet i den høgre skole,

– større samarbeid mellom lærer og elever, bedre miljø på skolen. Dette vil kreve store forandringer både i lærernes og elevenes tenkemåte, de må se seg selv som et fellesskap, ikke som medlemmer av to adskilte grupper.

Elevene må oppdras til modenhet, til å finne hvilke fag som er deres fag, og til å se at deres nye frihet er frihet under ansvar. Fra lærernes side vil det kreves at de blir mer mottakelige for kritikk av sine arbeidsmetoder, og at de går foran med et godt eksempel når det gjelder presisjon, respekt for røykeforbud i skolegården og lignende. Her bør samme regler gjelde for lærer og elev.

Magne Bjørnerud, russeformann, Lillehammer: Demokratiet kjennetegnes ved at det enkelte menneske i samarbeid med andre utfolder seg gjennom engasjement og aktivitet. Det levende demokrati er altså en livsform, og det er en livsform som må læres og skapes gjennom det miljø menneskene ferdes i. Når menneskene kjenner demokratiets livsform fra de nære miljøer kan de også virkeliggjøre demokratiets idé i det større fellesskap.

Dagens skole er et samfunn i miniatyr, et samfunn der både lærere og elever møter sine nære problemer. Nettopp i skolesituasjonen bør det være en målsetting å oppdra menneskene til aktive medspillere i demokratiet.

Undervisningens innhold må gi gode informasjoner om demokratiets virkemåte, og det må ofres en bredere plass på den rolle arbeidslivets organisasjoner og de politiske partier har i et demokratisk samfunn.

Metodene i undervisningen og skolens organisasjoner må danne felter hvor en kan få øvelse i det praktiske, demokratiske liv. På denne måte blir skolen et pulserende samfunn, hvor elevene skoles til dyktige demokrater – demokrater som det store samfunn i og utenfor skolen i fremtiden vil få et stort behov for i kampen mot ekspertsamfunnet.

Lektor Erling Førland, Oslo: Demokratiet er en vanskelig styreform. Det er derfor en illusjon å tro at det med et trylleslag er der i det øyeblikk elevene har fått overlatt ansvar og medbestemmelsesrett. Frihet til å velge forutsetter evne til å velge rett. Frihet fra ytre påbud og regler forutsetter et innebygget normsystem – karakter og selvdisiplin. Hvis disse forutsetninger mangler, vil frihet føre til anarki og elevdemokrati til elevdiktatur. Vi har sett tendensene både i Sverige og i vårt eget land.

Det kan ikke nok understrekes at demokratiet er en livsform som må læres gjennom en lang oppdragelsesprosess. Likesom hjemmet bør være demokratiets vugge, bør skoler og universiteter være dets høgskoler. Uansett systemet kommer man ikke lenger enn den enkelte har nådd i personlig mo-

Forts. side 14

Fra skøytebanen
til skolebenken

PER IVAR MOE

INTERVJUET
AV LEIF HOVELSEN

Hvem husker ikke den 14. februar 1965 – den gang da stemningen på Store Stå nådde styrke 10! Moe – Moe – Moe – det lød som en torden utover byen med nedslag både i Bogstadveien og på Blindern.

Verdensmesteren og fantomet i norsk skøytesport, Per Ivar – hva gjør han i dag?

Bjørknes private Realskole og Gymnas i Lyder Sagens gate 22 ligger bare 15 rundetider fra Bislet. Per Ivar er elev på skolen, skal ta artium til våren og er realist.

Det er en tidlig desembermorgen at vi sitter og prater på hans hybel i Christies gate, et middels stort værelse med mange bøker og like mange medaljer, pokaler – og sølvtøy som i et utstillingsvindu hos Tostrup.

– «Du er glad i bøker, Per Ivar?»

– «Jeg har alltid hatt interesse av å lese. Bøker gir lærdom.»

Jeg kaster et blikk på Grimbergs 22. bind, men Per Ivar har alt tatt innersvingen: «Churchill har interessert meg. Han var jo litt av en kriger! Men i hans bok 'Ungdom' fant jeg noe som jeg har opplevd selv. Churchill arbeidet hardt. Han lærte å konsentrere seg, og han holdt streng disiplin. Jeg måtte gjøre det samme for å nå til topps i skøyter. Det er hyggelig å komme over bøker hvor slikt kommer til uttrykk i det daglige liv. Churchill skriver lett, og så går han bent på sak. Boka viser at livet koster. En får ingenting gratis. Det må jobbes hardt.»

«Men hvordan trives du på skolebenken, da?»

«Det var uvant å ta fatt på skolebøkene igjen etter såpass lang tid. Arbeidsmetodene når det gjelder skøyte trening og lekselesning er jo høyst forskjellige, men i prinsippet er der likevel noe felles. Så jeg forsøker å arbeide i samme spor. Men jeg står nok på begynnerstadiet enda når det gjelder leseteknikk og tilegnelse av kunnskaper. På skøytespråket kunne jeg si at jeg befinner meg i juniorklassen.»

«Du prøver altså å sette opp et rundeskjema?»

«Det blir mye arbeid. Pensum kre-

ver at jeg leser 6–7 timer om dagen. Jeg begynner klokken 6.00 og tar realfagene først. Tre timer senere har jeg frokost. Da leser jeg også dagsavisene. Utenrikspolitikk, økonomi og samfunnsspørsmål opptar meg. Og som jeg lever med i det dagsaktuelle, blir jeg også bedre rustet til å skrive norsk stil. Fra 10.30 gjør jeg meg ferdig med fransken, tysken og de andre fag jeg har for dagen. Deretter løper jeg en tur i marka, jeg må jo holde meg i form! Om vinteren blir det å bruke skøytene eller skiene. Så spiser jeg middag og tar en liten hvil før jeg går på skolen hvor vi er fra 15.45 til 21.10.»

Per Ivar Moe sammen med sine foreldre.

«Men weekendene da?» skyter jeg inn.

«Også da er det mye hjemmearbeid, men jeg ordner det alltid slik at jeg tar lørdagskvelden fri. Jeg liker å gå i teater og på kino med min forlovede. Søndagen, ja, da må jeg ut i marka. Har forloveden fri, kommer hun med. Jeg løper nok noe fortere enn henne, – men hun er flink!» kommer det med et smil.

«Du trives altså i skolen. Men hvordan kom du egentlig til å ta fatt på bøkene igjen?»

«Enhver gutt liker å hevde seg. Jeg begynte tidlig å gå på skøyter og syntes det var moro å konkurrere. Etter hvert forstod jeg at jeg hadde sjansen til å nå toppen. De praktiske og tekniske muligheter la seg til rette, så jeg slo til. Men jeg måtte kutte ut andre interesser og satse alt. Psykologisk sett er det kan hende en farlig vei, ensidighetens vei, men det må til skal en nå til topps. Så jeg levde og tenkte i skøyter – og nådde toppen innen jeg 20.

Men i all denne tiden fikk jeg ingen sjanse til å lese. Etter hvert som det lyktes for meg i skøyter, ble det også klart for meg at jeg ville ha en utdanning. Trangen til å lære mer var blitt sterkere. Jeg ville komme videre, få vite mer om den verden vi lever i. Så fra å være innkapslet i en ensidig sportsverden ville jeg vinne nye horisonter, nytt terreng.»

Jeg hadde et par spørsmål på tungen, men igjen lå Per Ivar et par skjær foran.

«Som oftest er det slik,» sier han, «at idrettsgutta først får seg en grunnutdanning, la oss si fra 16-årsalderen til de er 22, og så satser de alt på sporten. Selv tror jeg at i 25-årsalderen er kroppen sterkest og har den største ydeevne. Nå – siden jeg var heldig og nådde til topps i ung alder, er det naturlig at jeg snur opp ned på det og tar utdannelsen etter sportskarrieren. Og det tror jeg at jeg både har hatt glede og utbytte av. Det har gitt meg konsentrasjon og effektivitet i studiet og lært meg de rette vaner. Jeg er glad for at jeg kan sitte på skolebenken igjen, og det er jo en veldig fordel – fremfor de mange som føler seg skoletrette, slik jeg selv gjorde det i 15-årsalderen.»

«Men nå skal du ha kaffe,» sier Per Ivar og forsvinner ut i kjøkkenet til den snille fru Madsen.

Det vartes opp med Porsgrunn por-selen, Nescafé, Sætres kjeks, og vi koser oss og prater om løst og fast – også tidsfenomener som Hippies, LSD, piggrådmusikk, langt hår og skjegg. Per Ivar kommenterer: «Jeg tenker på noe Shetlands-Larsen sa i et TV-intervju: 'Krigen gav oss unge en sjanse til å vise hva vi dugde til.' Og jeg mener at skulle vi komme i en slik situasjon, ville mange ta sin tårn.»

«Kan ikke skolen gjøre noe her? Hva f. eks. med elevdemokrati?»

«Vel, dette er jeg ikke noe større inne i. Men jeg mener at elevene bør ikke ha all makta og at en lærers kall er å lede elevene på rett vei. Et må trenes opp til å bruke den kunnskap vi tilegner oss, og å utvikle følelsen av ansvar. Det er viktig at vi elever får føle at vi betyr noe, at vi er med. Det gjelder også for samfunnet: massene må få følelsen av at de er med.

Her om dagen var jeg sammen med Verkerk. Han har oppnådd alt det en skøyteløper i vår tid kan greie. Han skulle således ikke ha noen grunn til å lære mer. Men han sa: 'Treneren er min sjef, og i samarbeid prøver vi å

nå bedre resultater.' Burde det ikke være det samme forhold mellom lærer og elev?»

«Hva så med din egen fremtid?»

«Nå er jeg med i karakter-kappløpet for å få en utdanning. En utdanning jeg for øvrig gleder meg til. Jeg satser på å bli ingeniør. Nå er jeg i massen som søker til læreplassene som avgjøres av poenger, loddtrekning og sjansespill. Fremtiden er et sjansespill. Men jeg har lært å møte motgang. Jeg har tapt mangt et mesterskap, men jeg gav ikke opp. Det gjelder å gå på og ikke være redd. Om jeg skulle tape i første omgang, søker jeg neste sjanse.»

Per Ivar ser på meg med et av sine lure glimt, disse glimt som samtidig gnistrer både av klokskap og «fighting spirit».

«En juniorløper kan holde seg i den klassen flere år. Verkerk f. eks. trente og trente, men i mange år betydde han ikke stort. Men plutselig kom det.

Forts. side 14

Verdens viktigste hjerteoperasjon

Fra nyttårskonferansen i Caux

Omkring 100 skandinaver, sammen med nesten 1000 mennesker fra 53 land, tok i nyttårshelgen del i en konferanse i den lille sveitsiske alpebyen Caux, 700 m ovenfor Montreux ved Genfersjøen.

Uformelt og fra de forskjelligste utgangspunkter behandlet man her Europas verdensansvar på bakgrunn av kontinentets betydelige praktiske erfaringer. Uten et vidt verdensansvar kan Europa bare vente seg stagnasjon og tilbakegang, ble det sagt.

En praktisk illustrasjon av hva som her kan gjøres ga direktør Alfred Nielsen, som representerte den danske treindustrien ved den internasjonale treindustri-konferansen i Genf i sommer. Overfor representanter fra Øst- og Vest-Europa ga han der en oversikt over de betydelige resultater som er oppnådd gjennom et samarbeid mellom de internasjonale konferansene i Genf og Caux.

Blant de øvrige europeiske industrimenn ved konferansen var sjefen for Philipskonsernet, Fredrik Philips og John Craig, finansdirektør for det ny-

dannete statlige engelsk-skotske stål-selskapet.

Jim Worthington fra Det engelske sjømannsforbunds styre møtte sterkt bifall da han talte om behovet for mennesker som kan foreta lynutrykninger for å løse konflikter på arbeidsplasser i England. Et annet aspekt på hva som kan gjøres for å høyne den engelske industriens produktivitet ga samtidig to metallarbeidere som fortalte om hvordan de hadde skapt en vilje til frivillig og øket arbeidsinnsats i sin industri med 35 000 ansatte.

Ca. 50 europeiske pedagoger hadde separate forhandlinger mens de 200 unge som tok del i konferansen hadde gruppemøter og diskusjoner med representanter for 16 europeiske universiteter og studenter fra 6 araberstater og fra andre deler av Afrika.

En afrikaner som var tilsluttet black-power-bevegelsen erklærte at han i Moralsk Opprustning – gjennom forvandling av mennesker – så en større mulighet til å oppnå rettferdige forhold enn gjennom vold.

Dramatikeren Alan Thornhill, hvis skuespill er blitt oppført også her i Norge, holdt følgende tale på konferansen i Caux:

Med overraskelsens oppmerksomhet har verden fulgt med i det modige forsøket på å overføre menneskehjertet fra en kropp til en annen.

Først gledet vi oss, og siden sørget vi sammen med alle dem det angikk. Vi er vitne til at vitenskapsmenn kan forlenge livet, foreløpig for noen dager, senere kanskje for noen år.

Men jeg vil gjerne peke på at det finnes en hjerteoperasjon som muligens er både vanskeligere og viktigere, nemlig å gi et menneske et rent hjerte istedet for et forgiftet hjerte, et hjerte som elsker i stedet for ett som hater. Det er en operasjon som må gjennomføres i enkelte mennesker, og i veldig målestokk verden rundt.

Å gjøre døde folk levende, det er Caux's oppgave. Å rense forgiftede forhold menneskene imellom. Det kan skje. Jeg leste i Bibelen for noen dager siden: «Og jeg vil gi dem ett hjerte, og en ny ånd vil jeg gi i deres indre;

jeg vil ta bort stenhjertet av deres kjød og gi dem et kjød-hjerte.» Med andre ord et menneskelig hjerte som virkelig føler, brenner, er omsorgsfullt og som kjemper.

Den største transplantasjon

Julen er den største transplantasjonsoperasjon verden har vært vitne til. På en måte som vi ikke helt ut kan forstå, ga Gud sitt levende hjerte til en døende verden. Han ble en av oss, ble faktisk en del av vår organisme. Akkurat som legene satte et levende hjerte fra et ungt, sterkt menneske inn i et svakt og døende gammelt menneske og fikk det til å fungere, i alle fall i noen dager, setter Gud et følsomt og levende hjerte inn i oss og i menneskeheten, og får det til å slå for alltid. Verden lider av en hjertesykdom. Dens hjerte slår svakt og febrilsk. Det er kaldt når det skulle være varmt. Det raser når det skulle være rolig. Vår oppgave og julens betydning er å gjøre slaget jevnt og livgivende.

Tilsynelatende kan menneskekroppen motsette seg og avvise et nytt hjerte. Den kan kjempe mot det som holder den i live. Det er akkurat hva verden gjør i dag. Verden motsetter seg det eneste som kan holde den i live. Men vi kan akseptere det, og samtidig kan vi lære hva det vil si å gi våre hjerter. Det er en stor ting, og vi behøver ikke være døde før vi gir våre hjerter! Om sant skal sies, så lever vi bare når vi gjør det.

Tenk om vi kunne oppdage hvordan et nytt hjerte kan settes inn, i arbeidsgiver og arbeider, i sort og hvit, i Nord- og Syd-Vietnam, Frankrike og England, alt i løpet av 1968. Hvilket nytt år det ville bli for hele verden!

EEC-kommisjonens president M. Jean Ray, sa i sitt budskap til Moralsk Opprustnings nyttårskonferanse i Caux: «Europa må ikke tape sansen for dimensjonene av dets ansvar på grunn av det politiske kringel som for øyeblikket splitter Fellesmarkedet og de meningsmotsetninger som skiller Fellesmarkedet fra dets europeiske naboer. For Europa har et avgjørende ansvar for å skape en bedre verdensorden siden det er verdens største importør av både industriprodukter og jordbruksprodukter. Europa er utviklingslandenes fremste marked.

Europa, og særskilt EEC-landene, sto igår ved Kennedy-runden i Geneve og stilles imorgen ved UNCTAD-konferansen (De for-

ente nasjoners konferanse for handel og utvikling) i New Delhi overfor det faktum at man må gi et vesentlig bidrag til stabiliseringen av råvareprisene, til finansieringen av hjelpeprogrammene og til å gjennomføre en standardisering av preferansetollene.

Jeg er personlig overbevist om at dette er rett, på tross av de vanskeligheter vi i de siste ukene har gått igjennom i arbeidet for å bygge opp et nytt Europa. Våre land og våre felles markedsorganer kommer til å lære seg hvordan de kan spille den rolle man venter seg av dem. Det er med denne forhåpning jeg sender Moralsk Opprustnings konferanse mine beste hilsener med ønske om fremgang for dets arbeid.»

Vietnamesiske studenter ber om hjelp

Vietnamesiske studenter vendte seg nylig til Moralsk Opprustning for å finne en måte å bringe enhet mellom forskjellige vietnamesiske organisasjoner i Europa. Tidligere forsøk på å bringe disse sammen har strandet på mistillit mellom dem. Konferansesentret i Caux kunne være et samlingspunkt, mente studentene.

Vietnameserne talte ved konferansens første møte i 1968, der planer for en rekke internasjonale konferanser i Caux fra mai til september ble lagt fram.

Representanter fra alle kontinenter ga sin tilslutning til utfordringen fra en kinesisk student: «Er vårt mål for 1968 en radikal utvidelse av Moralsk Opprustnings verdensrevolusjon?»

«Den elendighet som møter millioner av vietnamesere disse kalde nyttårsdagene vil fortsette så lenge de ideologiske konflikter som skiller menneskene forblir uløste,» sa Tran Viet Dzung, vietnamesisk medisiner-student i Paris. «Moralsk Opprustning får mennesker til å forstå at de er borgere av hele verden, ikke bare av ett land.»

Biologi-studenten Li Zuoc Hong, også fra Paris, sa: «Vi må angripe dette problemet som mistilliten mellom vietnameserne i de forskjellige landene i Europa representerer.» Tidligere forsøk hadde vært forgjeves på grunn av de mange betingelser partene hadde stillet hverandre. «Mitt håp er nå at vi kan forene folk med stridende oppfatninger her i Caux,» sa han.

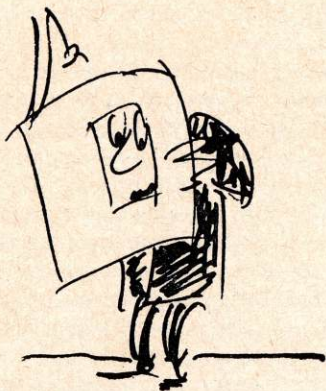
En annen vietnameser, som leder en gruppe av Vietnam-studenter i Europa, uttalte i Caux at den vietnamesiske ungdommen etter president Diems fall var blitt mer og mer involvert i politiske intriger og vold. Selv hadde han intimidert sine motstandere og engasjert skurker for å vinne makt. Han innså at slike metoder bare hadde spredt mer fortvilelse blant hans folk. Ved å praktisere Moralsk Opprustning i sitt liv hadde han nå funnet en måte å rette opp igjen det han hadde gjort galt.

En mann fra Cambodsja som satt ved siden av vietnameseren reiste seg. «På dette grunnlag kan våre to land som har vært fiender så lenge, arbeide sammen,» sa han.

Sveitsisk TV filmer et møte under konferansen i Caux. På plattformen sees generaldirektøren for Philipskonsernet, Frederik Philips (stående), sammen med representanter for Marokko, Frankrike, Sveits, England og Ceylon. Ytterst til venstre i forgrunnen skimter man Jim Worthington, som er medlem av styret for Det britiske sjømannsforbundet.

klippet

VI KAN NOK ENGASJERE OSS I internasjonale spørsmål. Men det er et halvhjertet engasjement. Vår entusiasme bærer preg av tidsfordriv og mangel på vilje til innsats. Det er vel knapt noe land i verden som ofrer så meget trykksverte på problemet utviklingshjelp og som yder så lite av sin relative overflod. Vårt tilsynelatende moralsk engasjerte forhold til utenverdenen er et kjempe-messig folkebedrag, et folkebedrag som kan holdes i live fordi vi er en kulturprovins i verdens utkant.

Allerede i NRK og i dagspressen merker vi at utenrikspolitikk er en slags kulturpost. Det er en mer eller mindre ekspertpreget beretning om «Den vide verden». Forgjeves leter vi etter **Norges** plass i den vide verden. Hvor ligger våre interesser og muligheter? Finnes det noen ekte kontakt mellom vår nasjon og andre nasjoner? Eller er det hele bare et spørsmål om sikkerhetspolitiske analyser? Hvilke praktiske muligheter har vi for å omsette våre informasjoner i handling? Vi legger stor vekt på å holde opinionen saklig orientert om begivenheter ute i verden. Men hva betyr disse informasjoner bortsett fra et statusskapende bidrag til vår almindelse?

Universitetslektor
Fridtjof Frank Gundersen
i boka «Ny solidaritet»

DETTE PROBLEM (IDENTITETSPROBLEMET) er kanskje det som — direkte eller indirekte — mer enn

noe annet opptar forskerne innen «den tredje kraft». Hvem er jeg? Hvem er jeg **egentlig**? er spørsmål som oftere og oftere stilles psykologer og psykiatere av mennesker som konsulterer dem.

Et klart og utvetydig svar på dette vil det nok ta lang tid før forskerne kan gi. Men konturene av det området innenfor hvilket svaret må finnes synes å være nokså klare: Svaret krever at jeg har en norm å se meg selv i relasjon til, en norm å sammenligne meg med. Jo nærmere denne normen er det absolutte, jo bedre er det. Skal jeg sammenligne meg med meg selv i relasjon til noe relativt fører det bare til usikkerhet hos meg. For da vil jeg slites av tvil mellom hva som er rett og hva som er galt. Og det som er galt i dag kan være rett i morgen osv. Ved den relative norm får jeg ikke det faste holdepunkt som jeg trenger. — Hva psykologene mener denne normen er eller hvordan den bør være skal vi ikke her gå nærmere inn på. Bare dette bør presiseres: Jo nærmere normen ligger det absolutte, jo lettere er det for meg å finne det svaret jeg søker.

Nils Grendstad, Norges
Lærerhøgskole, i tidsskriftet
«Prismet».

HAN SÅ DET SOM SIN PLIKT Å gjøre opp sin mening før, ikke etter, at hans partifeller hadde gjort det. Han viste alltid veien og ba dem følge etter. Resultatet var at Gait-skell-perioden var en spennende era i Labour Party's historie. Dets leder engasjerte seg i en uavbrutt dialog med det partiet han sto i brodden for. Selv om denne fremgangsmåten ikke garanterer et fredelig liv, er det nettopp hva som skal til når det gjelder å gi et sterkt demokratisk lederskap. Bare da kan store endringer i et partis eller en nasjons syn gjennomføres.

Finansminister Roy Jenkins
om den britiske Labour-lederen
Hugh Gaitskell.

ALL VIRKELIG ERKJENNELSE PÅ DE åndelige områder er ikke bare en hjerneaffære, den avhenger ikke bare av intelligensen, men av hele personligheten. Ens levestett og

handlinger er med på å bestemme hvor meget man skal forstå av tilværelsen. For et menneske som lever et uverdlig liv er visse former for åndelig erkjennelse helt uoppnåelige, visse sider av tilværelsen helt utilgjengelig, likegyldig hvor skarp hjerne han forøvrig har. Dette er en sannhet som vår tid ikke har tilbørlig respekt for.

Professor Peter Rokseth
i «Etterlatte skrifter».

Novosti Press

«Er det mulig å forvandle den menneskelige natur?

Ja, det er.» Dette var det direkte svar på spørsmålet som ble gitt av Gilbert Verdier, en fransk mann av fødsel, en salgsmann av profesjon og en moralsk oppruster av overbevisning, som je ved et tilfelle traff under den brennende solen i Afrikas savanner.»

Slik begynner et av kapitlene i boken **Mennesket, dets idealer og virkeligheten** som er skrevet av Eduard Rosental, sjefredaktør i Novosti Press og en av Sovjets fremste ideologer.

«M. Gilbert Verdier tok frem en liten veske fra jeppen sin. Det viste seg at han hvor han enn dro hadde med seg litteratur utgitt av Moralsk Opprustning-bevegelsen som ble startet av den nå avdøde Frank Buchman, en amerikansk evangelist. Mitt nye bekjentskap lette rundt i vesken og fisket ut et stykke gult papir. Det var 'Manifest til verdens kommunister', datert fra slutten av 1962.»

Men det er umulig å reformere verden med Moralsk Opprustnings metoder, hevder Rosental i artikkelen. «For kommunistene er overbevist om at menneskets karakter bare forandres ved en opphevelse av de sosiale forhold som hindrer utviklingen av en høy moral.»

I neste nummer av NY VERDEN vil **Mennesket, dets idealer og virkeligheten** bli behandlet på en bredere basis.

Australias rolle i Asia

Melbourne: «Australias rolle i Asia» var temaet for en konferanse, arrangert av Moralsk Opprustning, som tok til den 3. januar. Nylig avdøde statsminister Harold Holts bidrag på dette området ble belyst i et foredrag av konferanselederen, J.R. Coulter. «Under sitt besøk i Asia,» sa foredragsholderen, «var Holt i stand til å overbevise de fleste av de asiatiske nasjoner om at Australia var en del av det samme kontinentet, ikke ved en tilfeldighet men fordi hans land hadde valgt å være det.»

Tidligere har Australia tradisjonelt hatt nære forbindelser i Europa, i første rekke Storbritannia. Holt gjorde en avgjørende innsats for å endre denne innstillingen i Australia. I en tale på en konferanse for Moralsk Opprustning i Canberra for et år siden gjorde han rede for denne endrede innstillingen og erklærte at hans land hadde en vesentlig oppgave i Asia.

Materiell hjelp ikke nok

Swaziland: Dr. William Nkomo, grunnleggeren av African National Congress Youth League, en revolusjonær organisasjon som nå er forbudt i Sør-Afrika, åpnet nylig en ungdomskonferanse med deltakere fra Lesotho, Swaziland og Sør-Afrika. I et foredrag understreket dr. Nkomo betydningen av materiell hjelp til Swaziland, som i år blir en selvstendig nasjon. Men, la han til, tidligere sivilisasjoner har gått i oppløsning, ikke på grunn av mangel på materielle goder, men fordi det inntrådte et moralsk forfall.

«Tiden er nå kommet til at vi må begynne å leve som et stort folk i et stort kontinent,» fortsatte den sørafrikanske sorte legen. «Vi har hatt en tendens til å tro at bare vi har utdanning og har tilegnet oss Vestens materielle standard, vil fremtiden være sikret.»

En tilsvarende konferanse for Øst-Afrika ble arrangert i Kenya, hvor ordføreren i Nairobi, Isaac Lugonzo, var en av talerne.

Sing-Out i Tyskland

Göppingen, Tyskland: Landrat dr. Goes gjorde på en pressekonferanse kjent at kommunestyret enstemmig har godkjent at Moralsk Opprustning i Vest-Tyskland får etablere et nytt konferanse- og treningssenter i distriktet. Det gjelder en 45 måls eiendom mellom Stuttgart og Ulm.

Det nye sentret vil i første rekke bli brukt som en base for den stadig voksende Sing-Out-bevegelsen blant tysk ungdom.

nytt

Fagforeningsmenn til India

London: Etter en inntrengende appell om hjelp fra indisk side reiste fire britiske arbeidere til India i desember, for å gi videre sine erfaringer om hvordan de har løst konflikter i industrien. Forholdene innen indisk industri er vanskelige, og regjeringen har ingen effektive midler som kan motvirke splittende tendenser. I en melding fra New Delhi for kort tid siden het det at 68 fabrikker i Vest-Bengalen var blitt stengt i løpet av seks måneder, på grunn av voldshandlinger. De fire arbeiderne er aktive fagforeningsmenn innen forskjellige industrigrener. En av dem er Jack Carroll, som er formann for Transportarbeiderforbundet i Bristol havn. Reisen blir finansiert av venner, kolleger og hundrer av mennesker som på denne måten vil hjelpe India. Delegasjonen er invitert til landet av Rajmohan Gandhi.

Franske arbeidere har også tatt imot en lignende appell, og to menn fra sjøfartsbyen Nantes på den franske vestkysten dro til India ved årsskiftet. De har tatt seg fri fra sitt arbeid i tre måneder for å gjøre en innsats i indisk industri.

Konferanse på Sørlandet

Grimstad: Under temaet *Norges oppgave i atomalderen* innbød ungdom i Grimstad til en tre dagers nyttårs-konferanse for Moralsk Opprustning. Blant initiativ-takerne var formannen og sekretæren i gymnassamfunnet og viseformann i russestyret. Som foredragsholdere var innbudt blant andre res. kap. Inge Mannsåker, Ås, som stilte spørsmålet «Kristendom – opium for folket eller nøkkel til fremtiden?», og lege A. J. Aasland, Skien, som talte om narkotika-problemets utfordring.

Under konferansen ble det arbeidet på videreutviklingen av et musikalsk show som ca. 50 unge i byen har innøvet i høstens løp, og det ble lagt planer om et besøk i Caux, MRA's europeiske sentrum i Sveits, til sommeren.

Britisk barnefilm i TV i Malaysia

Kuala Lumpur: Den britiske barnefilmen *Give a Dog a Bone* (Hunden og beinet) ble vist i fjernsynet i Malaysia den 23. desember. Filmen er laget etter en pantomime skrevet av den britiske dramatiker Peter Howard. I muntre farger, med festlig musikk og lunt vidd viser den hvordan uoverensstemmelsene mellom mennesker kan ryddes av veien og hvordan en selvvisk innstilling til livet kan forandres til omsorg for andre mennesker.

Regjeringens informasjonstjeneste er behjelpelig med å arrangere forestillinger rundt om i landet og sender filmen ut gjennom sine kanaler.

Per Ivar Moe . . .

Forts. fra side 9

Og en som er best i junior, blir ikke alltid best i senior! Men likesom med Verkerk kan det hende at den som feiler i junior, men holder ved, kan bli den beste. Det samme kan også være tilfelle når det gjelder utdanning!

Jeg tror på hardt arbeid og å gjøre det som er rett og ærlig.»

Et spørsmål som lenge hadde ligget på lur: «Var det moro å representere Norge på den internasjonale sportsarena?»

«Første gangen jeg hadde 'Norge' på brystet, var jeg veldig stolt, umåtelig stolt. Jeg sov med treningsdrakta på om natta. Like moro har det vært å ha 'Norge' på brystet hver gang.

Sporten har en stor verdi. Idrettsfolk kan snakke med hverandre og er gode venner; samtidig representerer de sitt land, og når de er på banen, setter de all sin psykiske og fysiske styrke inn på å slå hverandre.

Det viktige er å lære å være ambassadør for landet – i banketter, utenfor banen, sammen med mennesker og ikke minst i selve ydelsen på banen. Det er en hard og vanskelig vei. Derfor har idretten en stor verdi.

Det er også stimulerende når hele landet lever med, publikum, presse – alle er engasjert. Og jeg var glad når jeg fikk gjort en god jobb. Jeg følte

at jeg på en måte fikk Norge og meg selv opp på et nivå; at det gikk an å bli nr. 1, at det også var en innsats for Norge – det var store øyeblikk; og det var en ære å kunne føre en lang og stolt tradisjon videre.»

«Hva minnes du best fra skøyte-tiden?»

«Slitet. Konkurransesleden. Kame-ratskapet – og så landet. Jeg kjenner det fra Lindesnes til Nordkapp. Jeg har lært menneskene å kjenne, fra ordførere til autografjegere. Jeg har reist med båt, buss, bil, tog og fly. Jeg har trenet i skogene, i marka, jeg har løpt i fjellene – derfor er jeg blitt glad i landet.

Og det har jeg lært, at selv om vi er et lite land, så har vi likevel noe. Om situasjonen i verden tilspisser seg eller ikke, så står det til oss alle at vi som land klarer å utvikle oss, utbygge våre muligheter og stå som et forbilde for andre land når det gjelder frihet og fred. Ja, stå som et eksempel på at det nytter!»

Skoledemokratiet . . .

Forts. fra side 7

denhet og selvstendighet. Det er derfor grunn til å advare mot å gi elevene en frihet og et ansvar som de ikke er modne for. Et slikt elevdemo-kрати kan bli dominert av aggressive

anarkister som utnytter friheten til å rive ned de verdier demokratiet hviler på.

Det vi derfor i dag bør legge hovedvekten på i vår skole, er å utvikle personligheter som evner å kombinere overbevisning og selvstendighet med respekt for demokratets fundamentale prinsipper og verdier. Slike personligheter kan bare utvikles ved at man gir mål som er store nok å leve for. Det dreier seg om intet mindre enn å bygge opp et samfunn som kan være et mønster for andre nasjoner, samtidig som vi er med og tar ansvar for å avhjelpe u-landenes nød og skape en verden av frie mennesker. Det burde være skolens hovedoppgave å gjøre slike mål levende og konkrete for elevene. Først i et slikt perspektiv vil demokratiet i skolen kunne fungere effektivt.

Et radikalt . . .

Forts. fra side 3

å gå til roten: Paulus hevdet at mennesket måtte bli født på ny, og han var selv et eksempel på at det kunne skje.

Er dette nøkkelen til det nye menneske som Mao etterlyser? Det samfunn, enten det blir i Øst eller Vest, som først setter den i historiens lås, kommer til å innlede en ny epoke i menneskehetens utvikling.

Kim Beazley

Melbourne: «Dersom India skulle bryte sammen på grunn av indre splid, ville troen på demokratiet svekkes enormt i hele Asia,» sa det australske arbeiderpartis talsmann for utenriksaker, Kim Beazley, i en tale til Røysen Opprustnings konferanse for Asia og Stillehavsområdet den 7. januar. 11 nasjoner, blant dem Filippinene, Ny Guinea og Papua, var representert ved konferansen.

«I Asia er vi konfrontert med en ny form for krig,» fortsatte Beazley. «Sakte og nesten umerkelig nærmer vi oss kaos; sosialt, politisk, økonomisk og moralsk. Dersom en kan stanse den moralske oppløsningen, vil en også forhindre sosial, politisk og økonomisk oppløsning. På denne bakgrunn skjønner en betydningen av treningssentret som åpnes i Panchgani.»

AGDERMASKIN

AKSJESKAP

Nodeland Songdalen, telefon 36 607, telex 6358

Avd. kontorer:

Langgaten 59. Sandnes, tlf. 63 005 - Duestien 12, Skien, tlf. 25 209

A.S. MOSVOLD SHIPPING CO.

SHIP OWNERS, OPERATORS, BROKERS,
KRISTIANSAND S.

Office:

Kristiansand S.: P.O. Box 52

Phone: 21 060 - Telex: 1823

SVAKSTRØM ER VÅR STYRKE

Vår spesialitet:

Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

80 år som
spesialforretning i
svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S.

Rådhusgt. 3, Oslo 1

DRAMMEN GUMMISERVICE A/S

Gyldenløwes plass - Telefon 83 36 63

Spiraldekkets suksess sist vinter gir oss visshet om at vi har nådd frem til førsteklasses resultat:

- Maksimal gripeevne på snø og iset vei —
- Ferdigstøpte hull til pigger hindrer sprekkdannelse —
- Helgummiert —
- Når dekket har uttjent sin rolle som vinterdekk har man et gratis dekk til sommerbruk
- Spiraldekket lages idag slangeløst på verdens første slangeløse maskin

Tollef Bredal

Wessels gt. 8, Oslo 1

ALT I KJEMIKALIER

LEGEMIDDEL

Forkjølelse, revmatisme, nervesmerter - forsøk...

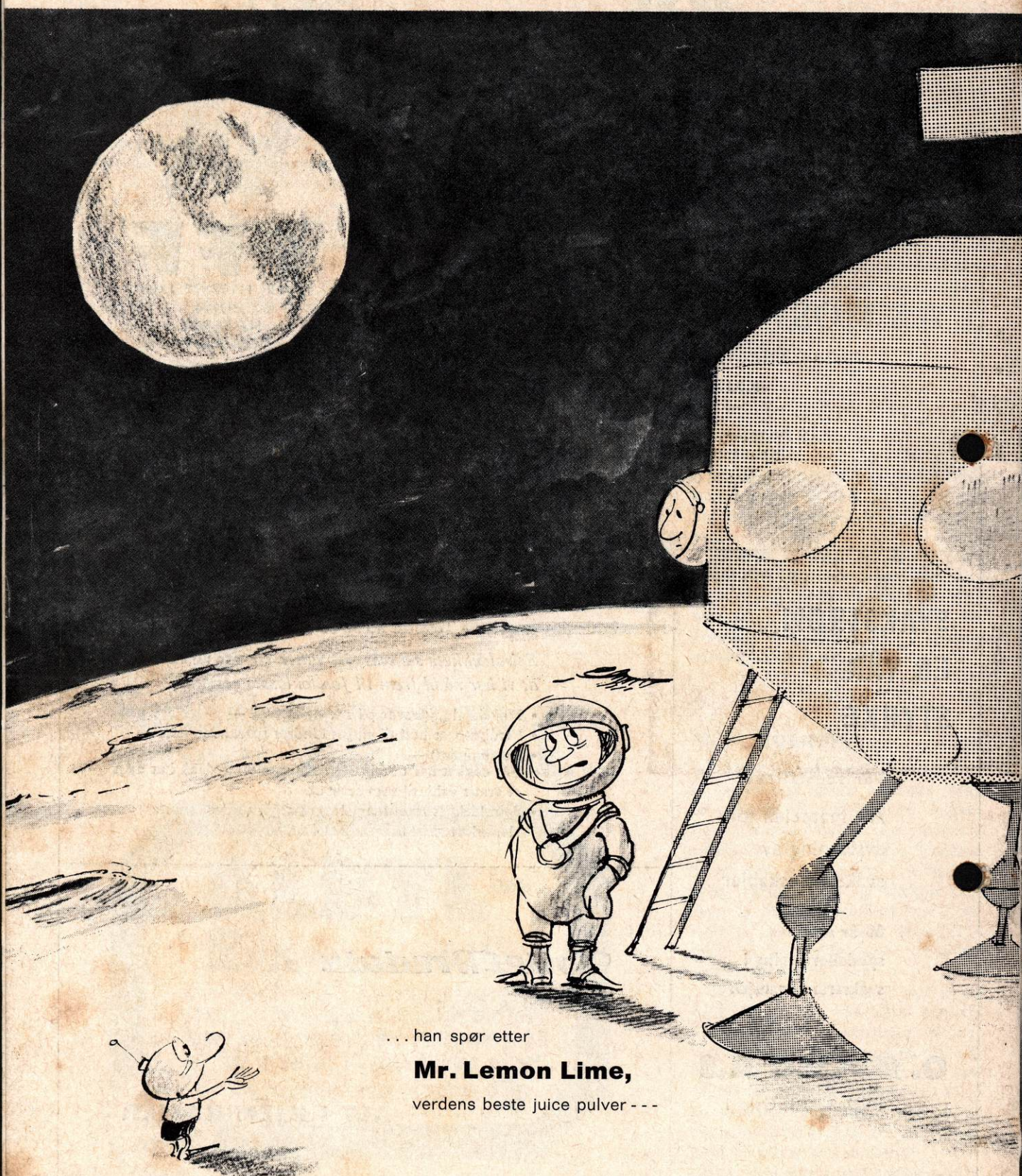
ALBYL-

Enterosolubile

OVERTRUKNE ACETYSALICYLSYRETABLETTER
Uten maveirritasjon fordi tablettene først
løses opp i tynntarmen. Pakninger à 30
og 100 tabletter. På apotek uten resept.

A/S FARMACEUTISK INDUSTRI

Uten
mave-
irritasjon

... han spør etter

Mr. Lemon Lime,

verdens beste juice pulver ---

Forfriskende naturlig citronpulver — lett å ha med på reisen

Dernings AB
Göteborgs Frihavn

Jeg bestiller
herved et årsabonnement
av

Ny Verden

- ☐ til spesialpris
☐ vanlig abonnement

Navn

Adresse

Skole

Beløpet sendes Ny Verden
postgironr. 12579
Postboks 1243, Vika, Oslo 1

Porto
30 øre

Ny Verden

Postboks 1243

Vika

Oslo 1

Bilag til Ny Verden nr. 1 1968

Colo 1

Viks

Postboks 1343

NY VERDEN

50 øre
9 øre

Postboks 1343, Viks
1337
Blad til Ny Verden

2 øre

Adress

Navn

☐ Enligt abonnement
☐ Til oplysning

NY VERDEN

Vik

hvert et årsabonnement
til bladet

Vi tilbyder studenter og
skoleungdom en

**spesiell
abonnements-
pris:**

Kr. 10,- pr. år

Vanlig årsabonnement: kr. 25,—